

ประโยค ๑-๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ตลมี ขณ ตสส ภริยา นิปชชิตวา นิทหายติ ฯ ตสสา นิวตตสาฎโก อปคโต ฯ
มขโต ลาลา ปคสมรติ นาสา อรุณรายติ มุขํ วิวฏฺฏํ ทนตํ ฆสติ ฯ สา ตสส อุทฐมาตกสรีร์
วีย อุปฏจาลิ ฯ โส อนิจจํ ทุกขํ อิทํ อทํ เอตตกํ กาลํ ปพพชิตวา อิมํ นิสสาย
ภิกขุภาเว สณฺจาทุํ นาสกขินฺติ กาสาวโกฎิยํ คเหตุวา อุทเร พนฺธนโต ว เคาหา นิภขมิ ฯ
อถสฺสา อนนฺตรเคเห จิตา สสฺสุ ตํ ตถา คจฺจมานํ ทิสฺวา อยํ ปฏิกกนฺโต อิทาเนว
อรณฺณโต อาคจฺจนฺโต ว กาสาวํ อุทเร พนฺชิตวา นิภขนฺโต วิหาราภิมุโข คจฺจติ
กิณฺนุ ไซติ เคาหํ ปวิสิตวา นิทหายมานํ ธีตรํ ปสฺสิตวา โส อิมํ ทิสฺวา วิปปฏิสารี หุตฺวา
คโตติ ฌตฺวา ธีตรํ ปหริตฺวา อุฎฺเฐติ กาฬกณฺณี สามิโก เต ตํ นิทหายมานํ ทิสฺวา
วิปปฏิสารี หุตฺวา คโต นตฺติ โส อีโต ปฏฺจาย ตฺยทฺนติ อาท ฯ อเปหิ อเปหิ อมฺม
กุโต ตสฺส คมณํ กติปาเหเนว ปุณฺ อาคมิสฺสตีติ ฯ โสปิ อนิจจํ ทุกฺขนฺติ วตฺวา คจฺจนฺโต
คจฺจนฺโต ว โสตาปตฺติผลํ ปาปุณฺิ ฯ โส คนฺตฺวา ภิกฺขุ วนฺทิตฺวา ปพพชฺชํ ยาจิ ฯ น
สภฺขิสฺสาม มยํ ตํ ปพพาเชตฺตุํ กุโต ตฺยทฺหํ สมณฺณาโว สตฺถกนินฺสาทนฺปาสาณสทิสํ ตว
สิสฺนฺติ ฯ ฆนฺเต อิทาณิ มํ อนุภุมฺปาย เอกวารํ ปพพาเชธาติ ฯ เต ตํ อุปการวเสน
ปพพาชยีสฺสุ ฯ โส กติปาเหเนว สทฺ ปฏิสมฺภาหติ อรหตฺตํ ปาปุณฺิ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกถาย
หุติโย ภาโค/หน้า ๑๓๕)

แปล โดยอรรถ

๒. ตตถ ปน เทว มหุลลภิกขุ สตถุ ขทิวรณํ ปวิสณกาลเอวํ จินตยีสฺส อัย
 ภิกขุ เอตตํ นวกมมํ กโรนโต ก็ สกขิสฺสตี สมณธมมํ กาทุํ สตถา สารีปุตตสฺส
 กนิฏฺฐเจติ มุโขโลกนกิจจํ กโรนโต เอวรุปสฺส นวกมมิกสฺส สนฺติกํ อาคโตติ ฯ สตถาปี
 ตํทิวสํ ปจฺจูกกาลเอ โลกํ โอโลเกนโต เต ภิกขุ ทิสฺวา เตสํ จิตฺตวาร์ อณฺณาสี ตสฺมา ตตถ
 มาสมตฺตํ วสิตฺวา นิภขมนทิวเส ยถา เต ภิกขุ อตฺตโน เตลนาพิณฺจ อุทกตุมพณฺจ
 อุปาหนา จ ปมฺมุสฺสนฺติ ตถา อธิฏฺฐจิตฺวา นิภขมนโต วิหารูปจารโต พหิ นิภขนตกาเล
 อิทธี วิสฺสชฺเชสิ ฯ อถ เต ภิกขุ มยา อิถนฺจิทนฺจ ปมฺมุฏฺจํ มยาปี ปมฺมุฏฺจนฺติ อุโปปี
 นีวตฺติตฺวา ตํ จานํ อสฺลลฺกเชตฺวา ขทิวรฺกฺขกณฺณเกหิ วิชฺฌิมมานา วิจฺริตฺวา เอกสฺมี
 ขทิวรฺกฺเช โอลมพฺนตํ อตฺตโน ภณฺทกํ ทิสฺวา อาทาย ปกฺกมฺีสฺส ฯ สตถาปี ภิกฺขุสงฺฆํ
 อาทาย ปฺน มาสมตฺตเมว สิวลิตฺเตรฺสฺส ปุณฺณํ อนฺุภวมาโน คนฺตฺวา ปุพฺพพารามํ ปาวีสิ ฯ
 อถ เต มหุลลภิกขุ ปาโต ว มุขํ โรวิทฺวา อาคนตฺกภตฺตทายิกาย วิสาขาย ฆเร ยาคุํ
 ปิวีสฺสามาติ คนฺตฺวา ยาคุํ ปิวิตฺวา ชฺชชกํ ขาทิตฺวา นิสฺสีทิสฺส ฯ อถ เณ วิสาขา ปุจฺฉิ
 ตุมฺเห ทิ ภนฺเต สตถารา สทฺธี เรวตฺตเถรฺสฺส วสนฺนฺจานํ อคมิตฺถาติ ฯ อาม อุปาสิตฺเกติ ฯ
 รมณียํ ภนฺเต เถรฺสฺส วสนฺนฺจานนฺติ ฯ กุโต ตสฺส รมณียตา เสตกณฺณกขทิวรฺกฺขคณฺ
 เปตานํ นีวสนฺนฺจานสทิสํ อุปาสิตฺเกติ ฯ (ธมฺมปทฺฐกถาย จตฺตโถ ภาโค/หน้า ๗๘ - ๗๙)

— ❦ —
 ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑-๒
แปล มคอเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ในขณะนั้น อ.ภรรยาของนายจิตตหัตถ์นั้น นอนประพุดติหลับอยู่ ๑ อ.ผ้าสาฎกอัน ภรรยาหนุนงแล้ว ไปปราศแล้ว ๑ อ.น้ำลาย ไหลออกอยู่จากปาก อ.จมูก ประพุดติตั้ง ครีตครีตอยู่ อ.ปาก อ้าแล้ว อ.ฟัน เสียดสีกันอยู่ ๑ อ.ภรรยา นั้น ปรากฏอยู่ แก่นายจิตตหัตถ์นั้น รวากะ อ.ร่าง (ศพ) อันพองขึ้น ๑ อ.นายจิตตหัตถ์นั้น คิดแล้วว่า อ.ร่างนี้ เป็นธรรมชาติไม่เที่ยง เป็นธรรมชาติเป็นทุกข์ ย่อมเป็น อ.เรา บวชแล้ว ไม่ได้อาจแล้ว เพื่ออันตั้งอยู่ด้วยดี ในความเป็น แห่งภิกษุ เพราะอาศัยซึ่งร่างนี้ ตลอดกาลมีประมาณเท่านี้ ดังนี้ จับแล้ว ที่ชายแห่งผ้าอันบุคคล ย่อมแล้วด้วยน้ำฝาด ฟันอยู่ที่ท้องเที่ยว ออกไปแล้วจากเรือน ๑ ครั้นนั้น อ.แม่ยายของนาย จิตตหัตถ์นั้น ยืนแล้ว ในเรือนอันมีระหว่างหามิได้ เห็นแล้วซึ่งนายจิตตหัตถ์นั้น ผู้ไปอยู่อย่างนั้น คิดแล้วว่า อ.นายจิตตหัตถ์นี้ ก้าวกลับแล้ว มาอยู่จากป่าเที่ยว ในกาลนั้นนั้นเที่ยว ฟันแล้วซึ่งผ้าอัน บุคคลพึงย่อมแล้วด้วยน้ำฝาดที่ท้องออกไปแล้ว เป็นผู้มิหน้าเฉพาะต่อวิหาร เป็น ย่อมไป อ.เหตุ อะไร หนอแล ดังนี้ เข้าไปแล้วสู่เรือน เห็นแล้วซึ่งธิดาผู้ประพุดติหลับอยู่ ทราบแล้วว่า อ.นาย จิตตหัตถ์นั้น เห็นแล้วซึ่งธิดานี้ เป็นผู้มิอันระลึกอาศัยซึ่งกรรมอันบัณฑิตพึงเกลียด (เป็นผู้มีความ เดือดร้อนใจ) เป็น ไปแล้ว ดังนี้ ตีแล้วซึ่งธิดา กล่าวแล้วว่า แน่หญิงกาฬกัณณี อ.เจ้า จงลุกขึ้น อ.สามีของเจ้าเห็นแล้วซึ่งเจ้า ผู้ประพุดติหลับอยู่ เป็นผู้มิอันระลึกอาศัยซึ่งกรรมอันบัณฑิตพึงเกลียด เป็น ไปแล้ว อ.สามีนั้น ย่อมไม่มีแก่เจ้า จำเดิมแต่กาลนี้ ดังนี้ ๑ อ.ภรรยาของนายจิตตหัตถ์นั้น กล่าวแล้วว่า ข้าแต่แม่ อ.ท่าน จงหลีกไป อ.ท่าน จงหลีกไป อ.การไปของสามีนั้น จักมีแต่ที่ไหน อ.สามีนั้นจักมาอีก โดยวันเล็กน้อยนั้นเที่ยว ดังนี้ ๑ อ.นายจิตตหัตถ์เมื่อนั้น เดินไป เดินไป กล่าวอยู่ว่า อ.ร่าง เป็นธรรมชาติไม่เที่ยง เป็นธรรมชาติเป็นทุกข์ ย่อมเป็น ดังนี้เที่ยว บรรลุแล้ว ซึ่งโสดาปัตติผล ๑ อ.นายจิตตหัตถ์นั้น ไปแล้ว ไหว้แล้ว ซึ่งภิกษุ ท. ขอแล้ว ซึ่งการบวช ๑ อ.ภิกษุ ท. กล่าวแล้วว่า อ.เรา ท. จักไม่อาจเพื่ออันยังเธอให้บวช อ.ความเป็นแห่งสมณะ ของเธอ จักมีแต่ที่ไหน อ.ศิระชะ ของเธอ เป็นเช่นกับด้วยหินเป็นเครื่องรับซึ่งมิด ย่อมเป็น ดังนี้ ๑

อ.นายจิตตหัตถ์กล่าวแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.ท่าน ท. ขอจงยังกรรมให้บวช สิ้นวาระหนึ่ง ด้วยความอนุเคราะห์ ในกาลนี้ ดังนี้ ฯ อ.ภิกษุ ท. เหล่านั้น ยังนายจิตตหัตถ์นั้น ให้บวชแล้ว ด้วยอำนาจแห่งอุปการะ ฯ อ.ภิกษุชื่อว่าจิตตหัตถ์นั้น บรรลุแล้วซึ่งความเป็นแห่งพระอรหันต์ พร้อมด้วยปฏิสัมมิตา ท. โดยวันเล็กน้อยนั้นเทียว ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ก็บรรดาภิกษุเหล่านั้น หลวงตาสองรูป ในเวลาที่พระบรมศาสดาเสด็จเข้าป่าตะเคียน คิดแล้ว อย่างนี้ว่า ภิกษุรูปนี้ ทำการก่อสร้างอยู่ ประมาณเท่านี้ จักบำเพ็ญสมณธรรมได้อย่างไร พระบรมศาสดาทรงทำเพราะเห็นแก่หน้าว่า เป็นน้องชายของพระสารีบุตร จึงเสด็จมาสำนักของภิกษุนักก่อสร้างแบบนี้ ฯ ในเวลาใกล้รุ่ง วันนั้น แม้พระบรมศาสดาทรงตรวจดูสัตว์โลก ทรงเห็นภิกษุเหล่านั้นแล้ว ได้ทรงทราบถึงวาระจิตของพวกเขา เพราะฉะนั้น จึงทรงประทับอยู่ที่ป่าตะเคียนนั้น เพียง ๑ เดือน ในวันที่เสด็จออกไป ทรงอธิษฐานโดยประการที่ภิกษุเหล่านั้น จะลืมนบหาน้ำมัน ลักจันน้ำ และรองเท้าของตนไว้ เสด็จออกไป ในเวลาเสด็จออกไปนอกอุปัชฌาย์ จึงทรงคลายฤทธิ์แล้ว ฯ ครั้งนั้นภิกษุเหล่านั้นพูดกันว่า ผมลืมน้ำมันและสิ่งนี้ แม้ผมก็ลืมน (เหมือนกัน) ทั้งสองรูปจึงกลับไป จำสถานที่นั้นไม่ได้ ถูกหนามไม้ตะเคียนทิ่มแทง เทียวหาพบสิ่งของของตนห้อยอยู่ที่ต้นตะเคียนต้นหนึ่งจึงถือเอา หลีกไปแล้ว ฯ แม้พระบรมศาสดาก็พาภิกษุสงฆ์ เสวยบุญของพระสิวลีเถระไปอีกประมาณ ๑ เดือนเหมือนกัน เสด็จถึงบุพพารามแล้ว ฯ ครั้งนั้น หลวงตาเหล่านั้น ล้างหน้าแต่เช้าตรู่ ตั้งใจว่า พวกเราจักดื่มข้าวยาคุที่เรือนของนางวิสาขา ผู้ถวายอาคันตุกภัต จึงไปนั่งดื่มข้าวยาคุ ฉันทของขบเคี้ยวอยู่แล้ว ฯ ลำดับนั้น นางวิสาขาเรียนถามหลวงตาเหล่านั้นว่า ท่านผู้เจริญ ก็พระคุณเจ้าได้ไปที่อยู่ของพระเวตเถระพร้อมกับพระศาสดาหรือ ฯ จำ อุบาสิกา ฯ พระคุณเจ้า ที่อยู่ของพระเวตเถระ นำรีนรมย์ใหม่ ฯ ที่อยู่ของพระเวตเถระนั้น จักนำรีนรมย์แต่ที่ไหน ที่นั้นรกไปด้วยต้นตะเคียน หนามขวากคล้ายกับเป็นที่อยู่ของพวกเปรต อุบาสิกา ฯ

พระราชพุทธิญาณวงศ์ ธรรมรัตน์ วัดปากน้ำ
สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย.
ตรวจแก้.